

Canllaw i'r Pwyllgor Busnes

Mai 2021

Mae'r canllaw hwn yn ymwneud yn benodol â'r Pwyllgor Busnes a'i swyddogaethau.

Mae'n trafod y meysydd a ganlyn:

- Cadeirydd, aelodaeth a chyfarfodydd y Pwyllgor;
- rolau a chyfrifoldebau'r pwyllgor, gyda golwg ar y canlynol: trefn busnes y Senedd; strwythur ac aelodau'r pwyllgorau; deddfwriaeth; cyllidebau; ac arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd.

Senedd Cymru yw'r corff sy'n cael ei ethol yn ddemocrataidd i gynrychioli buddiannau Cymru a'i phobl. Mae'r Senedd, fel y'i gelwir, yn deddfu ar gyfer Cymru, yn cytuno ar drethi yng Nghymru, ac yn dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif.

Gallwch weld copi electronig o'r ddogfen hon ar wefan y Senedd Cymru: **www.senedd.cymru**

Gellir cael rhagor o gopïau o'r ddogfen hon mewn ffurfiau hygyrch, yn cynnwys Braille, print bras, fersiwn sain a chopïau caled gan:

**Ysgrifenyddiaeth y Siambr
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN**

Ffôn: **0300 200 6565**

© **Hawlfraint Comisiwn y Senedd Cymru 2021**

Ceir atgynhychu testun y ddogfen hon am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng cyn belled ag y caiff ei atgynhychu'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol na difriol. Rhaid cydnabod mai Comisiwn y Senedd Cymru sy'n berchen ar hawlfraint y deunydd a rhaid nodi teitl y ddogfen.

Canllaw i'r Pwyllgor Busnes

Mae'r canllaw hwn yn ymwneud yn benodol â'r Pwyllgor Busnes a'i swyddogaethau.

Mae'n trafod y meysydd a ganlyn:

- Cadeirydd, aelodaeth a chyfarfodydd y Pwyllgor;
  - Rolau a chyfrifoldebau'r Pwyllgor, gyda golwg ar y canlynol:
  - Trefn busnes y Senedd;
  - Strwythurau ac aelodaeth pwyllgorau;
  - Deddfwriaeth
  - Cyllidebau
  - Arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd.
-

Cynnwys

A. Cyflwyniad	2
B. Cadeirydd, Aelodaeth a chyfarfodydd y Pwyllgor Busnes.....	3
Cadeirydd	3
Aelodaeth.....	3
Pleidleisio	4
C. Rôl a chyfrifoldebau'r Pwyllgor.....	7
Trefn busnes y Cyfarfod Llawn.....	7
Ystyriaethau eraill sy'n gysylltiedig â threfn busnes y Cyfarfod Llawn.....	11
Strwythurau ac aelodaeth pwyllgorau	12
Craffu ar Filiau'r Senedd	13
Cydsyniad mewn perthynas â Biliau Senedd y Deyrnas Unedig.....	14
Amserlen ar gyfer ystyried y Gyllideb Flynyddol	14
Arferion a gweithdrefnau cyffredinol	16
Swyddogaethau achlysurol eraill y Pwyllgor Busnes.....	16

A. Cyflwyniad

- 1.** Y Pwyllgor Busnes sy'n gyfrifol am drefnu busnes y Senedd. Mae cylch gwaith a swyddogaethau'r Pwyllgor Busnes wedi'u nodi yn y Rheolau Sefydlog. Ei waith yw "hwyluso'r modd o drefnu trafodion y Senedd yn effeithiol", fel y nodir yn Rheol Sefydlog 11.1.
- 2.** Mae'r Pwyllgor yn cael ei gadeirio gan y Llywydd. Ei aelodau eraill yw'r Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth, a Rheolwr Busnes pob un o grwpiau gwleidyddol eraill y Senedd. Yn hanesyddol, mae'r Dirprwy Lywydd wedi cael gwahoddiad sefydlog i gyfarfodydd y Pwyllgor.
- 3.** Bydd y Pwyllgor Busnes fel arfer yn cyfarfod unwaith yr wythnos yn ystod yr wythnosau pan fydd y Senedd yn eistedd er mwyn trefnu busnes y Cyfarfod Llawn. Mae ei swyddogaethau eraill yn cynnwys cynnig strwythur a chylchoedd gorchwyl ar gyfer pwyllgorau, cytuno ar amserlenni i bwyllgorau ystyried deddfwriaeth, a gwneud argymhellion ar gyfer arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd.

B. Cadeirydd, Aelodaeth a chyfarfodydd y Pwyllgor Busnes

Cadeirydd

4. Y Llywydd sy'n cadeirio'r Pwyllgor Busnes (Rheol Sefydlog 11.5(i)). Pan na fydd y Llywydd yn bresennol, caiff y Dirprwy Lywydd gadeirio yn unol â Rheol Sefydlog 6.18.

Aelodaeth

Cyffredinol

5. Ac eithrio'r Cadeirydd, caiff aelodau eraill y Pwyllgor eu henwebu gan bob grŵp gwleidyddol a gynrychiolir yn y Senedd. Enwebir un aelod o bob grŵp gwleidyddol. Fel arfer, Rheolwyr Busnes y grwpiau fydd y rhain.

6. Gall tri neu fwy o Aelodau, nad ydynt yn aelodau o grŵp gwleidyddol, ffurfio grwpiad at ddibenion enwebu un o'i Aelodau i gael ei benodi i'r Pwyllgor Busnes.

7. Lle mae nifer yr Aelodau nad ydynt yn aelod o grŵp gwleidyddol yn golygu (ac am y rheswm hwn yn unig) nad ydynt yn gallu ffurfio grŵp gwleidyddol (ac felly nad oes ganddynt gynrychiolydd ar y Pwyllgor Busnes), mae gan bob un o'r cyfryw Aelodau yr hawl i fynychu trafodion y Pwyllgor a chânt bleidleisio (gweler paragraffau 18-23 i gael gwybod mwy am bleidleisio yn y Pwyllgor Busnes).

Cynnig i benodi aelodau i'r Pwyllgor

8. Cyflwynir y cynnig i benodi aelodau i'r Pwyllgor gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth, cyn gynted ag y bo modd ar ôl ei benodi/ei phenodi gan y Prif Weinidog ar ôl etholiad y Senedd (Rheol Sefydlog 11.3). Rhaid i'r cynnig gael cefnogaeth o leiaf ddwy ran o dair o'r Aelodau sy'n pleidleisio. Ni chaniateir cyflwyno gwelliannau i'r cynnig hwn.

9. Os na dderbynnir y cynnig, rhaid i'r Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth gyflwyno cynnig i bennu maint y Pwyllgor Busnes.

10. Yna, byddai lleoedd ar y Pwyllgor yn cael eu dyrannu i grwpiau gwleidyddol er mwyn adlewyrchu eu cynrychiolaeth gyffredinol yn y Senedd, gan ddefnyddio system d'Hondt ar gyfer dyrannu lleoedd ar Bwyllgorau (Atodiad i Reol Sefydlog 17). Yna, byddai pob grŵp gwleidyddol yn penderfynu pa Aelod(au) fyddai'n cynrychioli'r grŵp hwnnw.

Dirprwyon

11. Os bydd wedi rhoi rhybudd ymlaen llaw i'r Llywydd, caiff aelod o'r Pwyllgor ei gynrychioli yng nghyfarfod y Pwyllgor Busnes gan aelod arall o'r un grŵp gwleidyddol (Rheol Sefydlog 17.48). Yna, caniateir i'r Aelod a enwebwyd gymryd rhan ym mhob agwedd ar drafodion y Pwyllgor fel pe bai'n aelod ohono (gan gynnwys pleidleisio).

Cyfarfodydd

12. Rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyfarfod o leiaf unwaith bob pythefnos pan fydd y Senedd yn eistedd (Rheol Sefydlog 11.8).

13. Yn hanesyddol, mae'r Pwyllgor Busnes wedi cwrdd yn wythnosol, bob bore Mawrth.

14. Gellir cynnal cyfarfodydd y Pwyllgor Busnes yn gyhoeddus neu'n breifat (Rheol Sefydlog 17.42). Serch hynny, bydd fel arfer yn cyfarfod yn breifat er mwyn trafod trefn busnes.

15. Mae'r Pwyllgor Busnes yn cyhoeddi agenda a chofnodion pob cyfarfod ar dudalennau rhyngrwyd y Senedd. Caiff yr agenda ei gyhoeddi fel arfer ar y dydd Gwener cyn y cyfarfod, a'r cofnodion wythnos wedyn. Ni chyhoeddir papurau preifat.

16. Bydd trafodion y Pwyllgor Busnes yn cael eu hwyluso gan Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor Busnes sy'n dosbarthu'r papurau perthnasol ddau ddiwrnod gwaith cyn pob cyfarfod. Clerc y Pwyllgor Busnes yw Pennaeth Ysgrifenyddiaeth y Siambr. Bydd uwch-swyddogion eraill y Senedd a'r Llywodraeth yn bresennol i gynghori'r Aelodau.

17. Oni nodir yn wahanol yn y Rheolau Sefydlog, bydd y Pwyllgor Busnes, fel un o Bwyllgorau'r Senedd, yn cadw at Reol Sefydlog 17; gweithredu Pwyllgorau.

Pleidleisio

18. Fel arfer, bydd y Pwyllgor Busnes yn gweithredu drwy gonsensws a, lle y bo modd, bydd yn penderfynu ar faterion heb orfod pleidleisio. Os bydd angen pleidlais ffurfiol, bydd yn ofynnol i'r Pwyllgor Busnes, yn ôl y Rheolau Sefydlog, gadw at y gweithdrefnau isod.

Y cadeirydd

19. Dim ond pan fydd angen defnyddio pleidlais fwrw (ar wahân i'r eithriad a amlinellir ym mharagraff 22 isod) y caiff y cadeirydd bleidleisio. Os bydd angen defnyddio pleidlais fwrw, rhaid i'r cadeirydd bleidleisio:

- i. o blaid, os oes modd trafod ymhellach;
- ii. yn erbyn, os nad oes modd trafod ymhellach.

Pleidleisio wedi'i bwysoli

20. Yn wahanol i'r drefn bleidleisio mewn pwyllgorau eraill, bydd pleidleisio yn y Pwyllgor Busnes yn cael ei bwysoli yn ôl maint y grŵp gwleidyddol y mae pob un o'r aelodau'n ei gynrychioli.

21. Bydd gan yr holl aelodau o'r Pwyllgor (ac eithrio'r cadeirydd) un bleidlais ar gyfer pob aelod o'r grŵp (neu'r grwpiad) gwleidyddol y mae'n ei gynrychioli. Mae'r Llywydd a'r Dirprwy Lywydd yn cael eu cynnwys at ddibenion cyfrif nifer yr aelodau sydd mewn grŵp (neu grwpiad).

22. Bydd gan bob aelod nad yw'n aelod o grŵp (neu, am resymau rhifyddol, grwpiad) gwleidyddol yr hawl i fynd i drafodion y Pwyllgor a phleidleisio. Os nad yw'r cadeirydd yn aelod o grŵp (neu grwpiad) gwleidyddol, caiff bleidleisio yn unigol yn ogystal â chael y bleidlais fwrw.

Enghraifft A: Pleidleisio wedi'i bwysoli

Grŵp gwleidyddol	Nifer yr Aelodau o'r Senedd	Nifer y pleidleisiau sydd gan gynrychiolydd y grŵp ar y Pwyllgor Busnes
A	30 o Aelodau (gan gynnwys y Llywydd ac 11 aelod o'r Llywodraeth)	30
B	15 o Aelodau	15
C	10 o Aelodau	10
D	5 Aelod (gan gynnwys y Dirprwy Lywydd)	5

Pleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli

23. Bydd rhai penderfyniadau penodol a wneir gan y Pwyllgor Busnes yn dilyn y drefn "pleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli" o dan Reol Sefydlog 11.5(iv). Felly, os bydd aelod o'r Pwyllgor yn cynrychioli grŵp (neu grwpiad) gwleidyddol sydd â rôl weithredol, bydd nifer y pleidleisiau sydd gan yr aelod hwnnw / honno yn cael ei gostwng yn unol â nifer yr aelodau yn ei grŵp sydd hefyd yn aelodau o'r Llywodraeth. Defnyddir y drefn hon pan fydd y Pwyllgor yn penderfynu ar drefn busnes y Senedd yn y Cyfarfod Llawn ac yn cynnig enwau a chylchoedd gwaith pwyllgorau.

Enghraifft B: Pleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli

Grŵp gwleidyddol	Nifer yr Aelodau o'r Senedd	Nifer y pleidleisiau sydd gan gynrychiolydd y grŵp ar y Pwyllgor Busnes
A	30 (gan gynnwys y Llywydd ac 11 aelod o'r Llywodraeth)	19
B	15	15
C	10	10
D	5 (gan gynnwys y Dirprwy Lywydd)	5

C. Rôl a chyfrifoldebau'r Pwyllgor

24. Rôl y Pwyllgor Busnes yw “hwyluso'r modd o drefnu trafodion y Senedd yn effeithiol” fel y nodir yn Rheol Sefydlog 11.1. Yn hynny o beth, mae ei rôl yn un eang.

25. Rhestrir prif gyfrifoldebau'r Pwyllgor Busnes yn Rheol Sefydlog 11.7 ac maent yn cynnwys:

- gwneud sylwadau ar y cynigion ar gyfer trefnu busnes y Llywodraeth yn y Cyfarfod Llawn;
- trefnu busnes y Senedd yn y Cyfarfod Llawn;
- cynnig enwau a chylchoedd gwaith y pwyllgorau;
- gwneud argymhellion ynglŷn ag arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd wrth gynnal ei fusnes; ac
- ymgymryd â'r swyddogaethau a neilltuwyd i'r Pwyllgor mewn manau eraill yn y Rheolau Sefydlog, gan gynnwys cytuno ar amserlen y Senedd a'r amserlenni ar gyfer ystyried Biliau, a'u cyhoeddi.

Trefn busnes y Cyfarfod Llawn

26. Prif swyddogaeth y Pwyllgor Busnes yw cynnig sylwadau ar drefn busnes y Cyfarfod Llawn a chytuno ar y drefn honno a bydd yn gwneud hynny bob wythnos ar gyfer y tair wythnos ganlynol (gweler paragraffau 38 i 42). Er mwyn hwyluso blaengynllunio a sefydlu patrwm rheolaidd ar gyfer busnes y Cyfarfod Llawn, y Pwyllgor hefyd sy'n gyfrifol am gytuno ar Amserlen y Senedd.

Amserlen y Senedd

27. Mae amserlen y Senedd yn darparu fframwaith cyffredinol ar gyfer defnyddio amser y Senedd, am gyfnodau heb fod yn llai na chwe mis. Rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyhoeddi amserlen, o dro i dro (Rheol Sefydlog 11.9), sydd:

- yn amlinellu amserlenni'r Cyfarfod Llawn;
- yn pennu'r amseroedd sydd ar gael ar gyfer cyfarfodydd pwyllgorau;
- yn pennu'r amseroedd sydd ar gael ar gyfer cyfarfodydd grwpiau gwleidyddol;

- yn amlinellu dyddiadau toriadau; ac
- yn amlinellu dyddiadau ar gyfer cwestiynau i'w hateb ar lafar gan y Prif Weinidog, Gweinidogion Cymru, y Cwnsler Cyffredinol a Chomisiwn y Senedd.

28. Wrth lunio'r amserlen, rhaid i'r Pwyllgor ystyried cyfrifoldebau teuluol ac etholaethol/rhanbarthol yr Aelodau, a'u trefniadau teithio tebygol (Rheol Sefydlog 11.10), ac felly dylai geisio peidio ag amserlennu busnes cyn 9.00am ac ar ôl 6.00pm.

29. Yn unol â'r Rheolau Sefydlog, bydd gan y Pwyllgor Busnes yr hyblygrwydd i benderfynu pryd, o fewn y ffiniau a bennir yn Amserlen y Senedd, y ceir trafod categorïau gwahanol o fusnes y Cyfarfod Llawn. Rhoddir yr hyblygrwydd hwn er mwyn sicrhau bod y Pwyllgor yn gallu ymateb i ofynion busnes. Un enghraifft o'r hyblygrwydd hwn yw caniatáu i'r Pwyllgor Busnes benderfynu'n gyffredinol y drefn ar gyfer categorïau gwahanol o fusnes yn y Cyfarfod Llawn, er bod rhaid trafod eitemau'r Llywodraeth yn gyntaf "fel arfer" (Rheol Sefydlog 12.6(ii)).

30. Rhaid i'r Pwyllgor hefyd bennu pa mor aml y cynhelir rhai mathau o fusnes megis Dadl Fer, dadleuon ar gynigion a gyflwynir gan Aelodau, dadleuon ar gynigion deddfwriaethol Aelodau a pha mor aml y cynhelir balotau cysylltiedig i benderfynu ar enw'r Aelod neu'r Aelodau sy'n cael cyflwyno busnes o'r fath.

Categoriâu o fusnes yn y Cyfarfod Llawn

31. Mae Rheol Sefydlog 11 yn diffinio'r ddau gategori o fusnes yn y Cyfarfod Llawn: busnes y Llywodraeth a busnes y Senedd. Mae gan y Pwyllgor Busnes rôl gynghori mewn perthynas â busnes y Llywodraeth; mewn perthynas â busnes y Senedd, mae ganddo rôl gwneud penderfyniadau.

Busnes y Llywodraeth

32. Bydd busnes y Llywodraeth yn y Cyfarfod Llawn, gan gynnwys faint o amser sydd i'w neilltuo i eitem, yn cael ei benderfynu gan y Llywodraeth (Rheol Sefydlog 11.12). Fe'i cyflwynir i'r Pwyllgor Busnes gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth. Rôl y Pwyllgor Busnes fydd cynnig sylwadau (nid penderfynu na chytuno) ar drefn busnes y Llywodraeth.

33. Caiff y Llywodraeth benderfynu newid ei busnes ar sail sylwadau gan Reolwyr Busnes eraill. Fodd bynnag, mater i'r Llywodraeth yw hwn.

34. Mae busnes y Llywodraeth yn cynnwys trafodion am y canlynol (Rheol Sefydlog 11.18):

- cwestiynau llafar (ac eithrio cwestiynau llafar i'r Comisiwn);
- unrhyw ddadl frys a gynigir gan un o aelodau'r Llywodraeth;¹
- datganiadau gan aelod o'r Llywodraeth;
- deddfwriaeth lle bydd yr Aelod sy'n gyfrifol am y ddeddfwriaeth yn aelod o'r Llywodraeth; ac
- unrhyw gynnig a gyflwynir gan aelod o'r Llywodraeth.

Busnes y Senedd

35. Y Pwyllgor Busnes sydd i benderfynu ar fusnes y Senedd a drafodir yn y Cyfarfod Llawn, yn unol â gofynion Rheolau Sefydlog 11.7(ii) ac 11.13. Y Pwyllgor Busnes sy'n gyfrifol am benderfynu a ddylid neilltuo amser penodol i eitem o fusnes y Senedd yn y Cyfarfod Llawn ac, os felly, faint o amser y dylid ei neilltuo iddi.

36. Os nad oes modd sicrhau cytundeb drwy gonsensws, rhaid gwneud unrhyw benderfyniad am fusnes y Senedd drwy ddefnyddio pleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli, yn unol â Rheol Sefydlog 11.5(iv). Ceir rhagor o wybodaeth am bleidleisio cymwysedig wedi'i bwysoli ym mharagraff 23.

37. Mae busnes y Senedd yn cynnwys pob eitem o fusnes ac eithrio'r rhai a restrir ym mharagraff 34. Er enghraifft, trafodion sy'n ymwneud â'r canlynol:

- cwestiynau llafar i Gomisiwn y Senedd;
- adroddiadau pwyllgorau;
- deddfwriaeth lle na fydd yr Aelod sy'n gyfrifol am y ddeddfwriaeth yn aelod o'r Llywodraeth;
- Dadl Fer; ac
- unrhyw gynnig a gyflwynir gan Aelod nad yw'n aelod o'r Llywodraeth.

---

¹ Ystyr "aelod o'r Llywodraeth" yw'r Prif Weinidog, un o Weinidogion Cymru, y Cwnsler Cyffredinol neu un o Ddirprwy Weinidogion Cymru.

Datganiad a Chyhoeddiad Busnes

38. Bydd y Pwyllgor Busnes yn ystyried trefn y busnes bob wythnos. Mae hyn yn cynnwys ystyried:

- 'Busnes yr wythnos hon' - dogfen sy'n cynnwys busnes y Llywodraeth a busnes y Senedd ar gyfer yr wythnos galendr honno;
- amserlen 3 wythnos busnes y Llywodraeth, a gyflwynir gan y Llywodraeth, yn dechrau o'r wythnos eistedd ganlynol; ac
- amserlen 3 wythnos busnes y Senedd, a baratoir gan Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor Busnes, yn dechrau o'r wythnos eistedd ganlynol.

39. Bob wythnos y bydd y Senedd yn eistedd yn y Cyfarfod Llawn, bydd y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth yn gwneud datganiad yn y Cyfarfod Llawn am drefn busnes y Llywodraeth, yn ogystal â chyhoeddi trefn busnes y Senedd. Gelwir hyn yn Datganiad a Chyhoeddiad Busnes.

40. Rhaid gwneud y Datganiad a Chyhoeddiad Busnes bob wythnos y bydd y Senedd yn cyfarfod yn y Cyfarfod Llawn (Rheol Sefydlog 11.11). Rhaid iddo restru'r busnes ar gyfer yr wythnos ganlynol (a hon fydd sail Agenda'r Cyfarfod Llawn) a'r drefn dros dro ar gyfer busnes y ddwy wythnos ganlynol.

41. Caniateir i Aelodau ofyn cwestiynau am y Datganiad Busnes. Mae hyn yn gyfle i Aelodau wneud cais i'r Llywodraeth wneud datganiad neu gynnal dadl yn y Siambr ar fater sydd o bwys i'r Aelod.

42. Bydd y Datganiad a Chyhoeddiad Busnes yn cael ei wneud fel datganiad llafar yn y Cyfarfod Llawn a bydd ar gael hefyd ar wefan y Senedd. Ceir linc i'r datganiad yn agenda berthnasol pob Cyfarfod Llawn hefyd.

Y cyfnod pleidleisio

43. Bydd y Pwyllgor Busnes yn cytuno ar y "Cyfnod Pleidleisio" ar gyfer pob Cyfarfod Llawn yn ei gyfarfod wythnosol.² Fel arfer, bydd ar adeg neu bwynt ar agenda'r un diwrnod, a gynhelir ar ôl holl bleidleisiau angenrheidiol y diwrnod.³

---

²Yn ôl Rheol Sefydlog 11.15, y Llywodraeth sy'n penderfynu pryd y cynhelir pleidleisiau ar ei busnes, a'r Pwyllgor Busnes sy'n penderfynu pryd y cynhelir pleidleisiau ar fusnes y Senedd. Yr hyn sy'n arferol yw y cynhelir pleidleisiau ar fusnes y Senedd a busnes y Llywodraeth yn ystod yr un "Cyfnod Pleidleisio".

³Ar gyfer trafodion Cyfnod 3 (neu'r Cyfnod Adrodd) pan fydd y Senedd yn ystyried gwelliannau i Fil, cynhelir pleidleisiau yn ystod trafodion y Cyfarfod Llawn, ac ni chaniateir eu gohirio tan y cyfnod pleidleisio. Mae cynsail wedi'i gosod i bleidleisio ar bob eitem arall o fusnes cyn dechrau trafodion Cyfnod 3.

44. O bryd i'w gilydd gellir gwneud penderfyniadau (neu gynnal pleidleisiau) ar gynigion a gwelliannau yn y Cyfarfod Llawn yn syth ar ôl iddynt gael eu trafod. Gellir cytuno ar gynigion neu welliannau heb eu trafod ar ddiwedd y trafodion ar yr eitem honno o fusnes (h.y. nid oes aelod wedi gwrthwynebu cytuno arnynt). Fodd bynnag, os bydd Aelod yn gwrthwynebu, fel arfer caiff pleidleisiau angenrheidiol eu gohirio tan y "Cyfnod Pleidleisio".

45. Caiff y Pwyllgor Busnes hefyd benderfynu, yn unol â Rheol Sefydlog 11.15(ii), na fydd eitem o fusnes y cyfeirir ati yn y Datganiad a Chyhoeddiad Busnes yn gymwys i gytuno arni heb ei thrafod. Os penderfynir hynny, bydd y Pwyllgor Senedd yn dyrannu amser neu bwynt yn ystod busnes Cyfarfod Llawn y dydd pan fydd y bleidlais berthnasol i'w chynnal. Caiff yr amser hwn ei nodi ar Agenda'r Cyfarfod Llawn cyn y cyfarfod.

Atal y Rheolau Sefydlog dros dro er mwyn cynnwys eitemau o fusnes yn y Cyfarfod Llawn

46. O bryd i'w gilydd, mae'n bosibl y caiff y Pwyllgor Busnes geisiadau i atal y Rheolau Sefydlog dros dro er mwyn cynnwys eitemau o fusnes nad ydynt wedi ymddangos cyn hynny ar y Datganiad a Chyhoeddiad Busnes. Fel arfer, y rheswm dros hyn yw mai eitemau o fusnes heb eu rhagweld yw'r rhain ac mae angen ymdrin â hwy cyn gynted â phosibl ond, o dan amgylchiadau arferol, bydd angen rhoi rhybudd yn eu cylch ymlaen llaw.

47. Er y caiff unrhyw Aelod gyflwyno cynnig i atal y Rheolau Sefydlog dros dro, mae unrhyw gynig i atal y Rheolau Sefydlog at y diben hwn fel arfer yn cael ei gytuno yn gyntaf gan y Pwyllgor Busnes, gyda chynnig i atal Busnes y Senedd yn cael ei gyflwyno yn enw'r Llywydd, a chyda chynigion i atal busnes y Llywodraeth yn cael eu cyflwyno gan un o Weinidogion y Llywodraeth.

Ystyriaethau eraill sy'n gysylltiedig â threfn busnes y Cyfarfod Llawn

Neilltuo amser ar gyfer categorïau o fusnes y Cyfarfod Llawn

48. Mae Rheol Sefydlog 11.17 yn dweud, mewn blwyddyn seneddol, fod yn rhaid cadw at y gymhareb 3:2 wrth rannu cyfanswm yr amser sydd ar gael ar gyfer busnes y Llywodraeth a busnes y Senedd, yn y drefn honno. Mater i'r Pwyllgor Busnes yw sicrhau'r cydbwysedd hwn.

Diogelu eitemau busnes penodol yn y Cyfarfod Llawn

49. Yn unol â Rheol Sefydlog 11.21, rhaid i'r Pwyllgor Busnes neilltuo amser ym mhob un o flynyddoedd y Senedd i drafod yr eitemau o fusnes a ganlyn yn y Cyfarfod Llawn:

- polisi a rhaglen deddfwriaethol Llywodraeth Cymru;
- dadleuon y gwrthbleidiau;
- dadleuon a gynigir gan Aelodau nad ydynt yn Weinidogion;
- dadleuon am adroddiadau pwyllgorau;
- Dadl Fer; a
- deddfwriaeth a gynigir gan Aelodau.

Strwythurau ac aelodaeth pwyllgorau

50. Y Pwyllgor Busnes sy'n gyfrifol am gynnig enwau a chylchoedd gwaith pwyllgorau'r Senedd (Rheol Sefydlog 16). Rhaid iddo wneud hynny cyn gynted â phosibl ar ôl etholiad cyffredinol y Senedd. Mae hefyd yn gyfrifol am gyflwyno cynigion sy'n ymwneud ag aelodaeth a chadeiryddion pwyllgorau (Rheolau Sefydlog 17.2 - 17.16).

51. Wrth gynnig strwythur y pwyllgorau, rhaid i'r Pwyllgor Busnes sicrhau ei fod yn bodloni gofynion penodol a bod pwyllgorau cyfrifol i ymgymryd â swyddogaethau allweddol a nodir yn y Rheolau Sefydlog. Rhaid iddo sicrhau:

- bod pob un o feysydd cyfrifoldeb y Llywodraeth a'r cyrff cyhoeddus cysylltiedig yn destun gwaith craffu gan bwyllgor neu bwyllgorau (Rheol Sefydlog 16.4(i));
- bod pob mater sy'n ymwneud â chymhwysedd deddfwriaethol y Senedd a swyddogaethau Gweinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol yn destun gwaith craffu gan bwyllgor neu bwyllgorau (Rheol Sefydlog 16.4(ii); a
- bod cydbwysedd cyffredinol, pan fo hynny'n rhesymol ymarferol, rhwng gweithredu'r cyfrifoldebau i:
  - iii. archwilio gwariant, gweinyddiaeth a pholisi'r Llywodraeth a chyrrff cyhoeddus cysylltiedig; ac

iv. archwilio deddfwriaeth (Rheol Sefydlog 16.4(iii)).

52. Caiff y Pwyllgor Busnes gyflwyno cynnig i newid nifer, enw neu gylch gorchwyl unrhyw bwyllgor yn ystod oes Senedd os yw'n ymddangos bod angen gwneud hynny (Rheol Sefydlog 16.3).

53. Rhaid i'r Senedd hefyd ystyried cynnig a gyflwynir gan y Pwyllgor Busnes i gytuno ar ddyrannu cadeiryddiaeth i grwpiau ac aelodaeth pob pwyllgor. Wrth gyflwyno'r cynigion hyn, rhaid i'r Pwyllgor Busnes sicrhau:

- bod cydbwysedd y cadeiryddion ar draws y pwyllgorau'n adlewyrchu'r grwpiau gwleidyddol y mae'r Aelodau'n perthyn iddynt;
- lle bo hynny'n rhesymol ymarferol, y cynigir lle i bob Aelod nad yw'n perthyn i grŵp gwleidyddol ar o leiaf un pwyllgor; a
- lle bo hynny'n rhesymol ymarferol, y bydd cyfanswm y lleoedd a neilltuir ar bwyllgorau i Aelodau sy'n perthyn i bob grŵp gwleidyddol o leiaf gynifer â nifer yr Aelodau sy'n perthyn i'r grŵp gwleidyddol hwnnw.

54. Yn ymarferol, y grwpiau gwleidyddol sy'n rhoi gwybod i'r Pwyllgor Busnes pa Aelodau fydd yn eu cynrychioli ar bob pwyllgor y mae ganddynt le arno.

55. Pan ddaw lle'n wag ar bwyllgor, rhaid i'r Pwyllgor Busnes ystyried pa effaith y gallai hyn ei chael ar aelodaeth y pwyllgor hwnnw, ac ar aelodaeth unrhyw bwyllgor arall. Yn sgil hynny, rhaid iddo ystyried a oes angen cyflwyno cynnig sy'n argymhell newid aelodaeth unrhyw rai o bwyllgorau'r Senedd.

Craffu ar Filiau'r Senedd

Amserlennu

56. Y Pwyllgor Busnes sy'n gyfrifol am gyhoeddi'r amserlen ar gyfer unrhyw drafodaethau ar Fil gan bwyllgor. Penderfynir ar ddyddiadau'r cyfnodau yn y Cyfarfod Llawn (h.y. dadl Cyfnod 1 ar egwyddorion cyffredinol y Bil neu drafodion Cyfnod 3 ar welliannau iddo) (Rheol Sefydlog 26.7) fel rhan o ystyriaeth arferol y Pwyllgor o drefn busnes y Cyfarfod Llawn, gyda'r Pwyllgor yn penderfynu ar amserlennu Biliau nad ydynt yn Filiau'r Llywodraeth, a'r Llywodraeth yn trefnu Biliau'r Llywodraeth.

57. Yn ymarferol, ar ôl cyflwyno Bil, neu ychydig cyn hynny, bydd yr Aelod sy'n gyfrifol yn ysgrifennu at y Pwyllgor Busnes i gynnig amserlen ar gyfer cyfnodau pwyllgor:

- Cyfnod 1: y dyddiad cau ar gyfer cyflwyno adroddiad ar egwyddorion cyffredinol y Bil gan bwyllgor;
- Cyfnod 2: y dyddiad cau dros dro i bwyllgor orffen ei ystyriaeth fanwl o unrhyw welliannau a gyflwynwyd i'r Bil (yn amodol ar y Senedd yn cytuno ar egwyddorion cyffredinol y Bil yng Nghyfnod 1).

58. Cyn cytuno ar yr amserlen, bydd y Pwyllgor Busnes yn ymgynghori â'r pwyllgor cyfrifol arfaethedig ynghylch yr amserlen. Caiff y Pwyllgor Busnes newid yr amserlen wedyn, fel y mae'n ystyried sy'n briodol, ond rhaid iddo roi rhesymau am newidiadau o'r fath. Rhaid cyhoeddi'r amserlen, a newidiadau dilynol iddi, ar wefan y Senedd.

59. Ceir rhagor o wybodaeth am y broses ddeddfwriaethol ar y tudalennau deddfwriaeth ar wefan y Senedd.

Cydsyniad mewn perthynas â Biliau Senedd y Deyrnas Unedig

60. Pan fydd Senedd y DU yn dymuno deddfu ar bwnc sydd wedi'i ddatganoli i'r Senedd, yn ôl y confensiwn, mae'n ofynnol iddi gael cydsyniad y Senedd cyn pasio'r ddeddfwriaeth dan sylw. Rhoddir cydsyniad o'r fath drwy gytuno ar Gynnig Cydsyniad Deddfwriaethol. Yn ôl Rheol Sefydlog 29, rhaid gosod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol i roi gwybodaeth am Fil perthnasol Senedd y DU ac i hwyluso'r Senedd i ystyried y cynnig cydsyniad deddfwriaethol.

61. Yn unol â Rheol Sefydlog 29.4, caiff y Pwyllgor Busnes gyfeirio unrhyw femorandwm cydsyniad deddfwriaethol at bwyllgor neu bwyllgorau i'w ystyried cyn i'r Senedd ei drafod (Rheol Sefydlog 29.4).

62. Os caiff memorandwm cydsyniad deddfwriaethol ei gyfeirio at bwyllgor neu bwyllgorau i'w ystyried, rhaid i'r Pwyllgor Busnes bennu a chyhoeddi amserlen i'r pwyllgor, neu'r pwyllgorau, ei ystyried a chyflwyno adroddiad arno.

Amserlen ar gyfer ystyried y Gyllideb Flynyddol

63. Mae'n ofynnol i'r Senedd ystyried Cynnig y Gyllideb Flynyddol bob blwyddyn, fel arfer ar ddiwedd tymor yr hydref. Mae'r broses yn cynnwys cynnig i gytuno ar gyllidebau terfynol y Llywodraeth a'r Comisiwn, ac amcangyfrifon Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Y Pwyllgor Busnes sy'n gyfrifol am gyhoeddi'r amserlen ar gyfer ystyried cyllideb ddrafft y Llywodraeth a'r dyddiad pan gaiff Cynnig y Gyllideb Flynyddol ei gyflwyno.

Cyllideb y Llywodraeth

- 64.** Fel arfer, cyhoeddir yr amserlen ar gyfer ystyried cyllideb ddrafft y Llywodraeth gan y Pwyllgor Busnes yn fuan ar ôl toriad yr haf, drwy ymgynghori â'r Llywodraeth a'r pwyllgor sy'n gyfrifol am gyflawni'r swyddogaeth craffu ariannol.
- 65.** Bydd hyn yn rhoi digon o rybudd i'r pwyllgorau gynllunio'u proses graffu o fewn yr amser sydd wedi'i neilltuo.
- 66.** Mae'r amserlen yn cynnwys:
- erbyn pa ddyddiad y bydd un o Weinidogion Cymru yn cyhoeddi cynigion amlinellol a manwl ar gyfer cyllideb ddrafft y Llywodraeth, yn unol â'r hysbysiad a roddwyd i'r Pwyllgor Busnes gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth; ac
  - erbyn pa derfyn amser y mae'n rhaid i'r pwyllgor cyfrifol gyflwyno adroddiad i'r Senedd ar y cynigion amlinellol ar gyfer y Llywodraeth. Mae'r Pwyllgor Busnes yn pennu'r terfyn amser hwn ond, fel arfer, rhaid rhoi o leiaf 8 wythnos i'r pwyllgor sy'n gyfrifol am gyllid gyflwyno adroddiad ar y cynigion cyllideb amlinellol, a rhaid rhoi o leiaf 5 wythnos bob amser iddo gyflwyno adroddiad, a rhaid rhoi o leiaf 5 wythnos i'r pwyllgorau eraill ystyried cynigion manwl y gyllideb;
  - erbyn pa ddyddiad y bydd un o Weinidogion Cymru yn cyflwyno cynnig y gyllideb flynyddol, yn unol â'r hysbysiad a roddwyd i'r Pwyllgor Busnes gan y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth.
- 67.** Ar gais y Gweinidog sy'n gyfrifol am fusnes y Llywodraeth, caiff y Pwyllgor Busnes wedyn newid yr amserlen a gyhoeddwyd (Rheol Sefydlog 20.6). Rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyhoeddi'r amserlen ddiwygiedig.

Cyllideb y Comisiwn

- 68.** Os bydd adolygiad o wariant Llywodraeth y Deyrnas Unedig neu Lywodraeth Cymru, caiff y Pwyllgor Busnes gytuno i gais gan y Comisiwn i bennu dyddiadau gwahanol ar gyfer gosod cyllideb ddrafft y Comisiwn (Rheol Sefydlog 20.20).
- 69.** Os bydd y Pwyllgor Busnes yn cytuno i newid, rhaid iddo hysbysu'r Senedd drwy osod adroddiad.

Arferion a gweithdrefnau cyffredinol

70. Mae gan y Pwyllgor Busnes rôl weithdrefnol bwysig hefyd, ac mae'r Rheolau Sefydlog yn fodd i'r Pwyllgor wneud argymhellion am arferion a gweithdrefnau cyffredinol y Senedd.

71. Mae Rheol Sefydlog 33 yn caniatáu i'r Pwyllgor Busnes argymhell newidiadau i'r Rheolau Sefydlog, fel y'u rhestrir isod. Mae'r Pwyllgor hefyd yn gyfrifol am ystyried materion gweithdrefnol eraill sy'n codi o ganlyniad i ystyried newid y Rheolau Sefydlog.

72. Ar ben hynny, mae'n bosibl y bydd y Llywydd, drwy ymgynghori â'r Pwyllgor Busnes, yn rhoi canllawiau ysgrifenedig i'r Aelodau ar gynnal trafodion y Senedd yn y modd priodol (Rheol Sefydlog 6.17). Cyhoeddwyd y 'Canllawiau' hyn gyntaf ar 4 Mehefin 2019, ac maent yn cael eu diweddarau'n rheolaidd.

Ail-wneud a diwygio'r Rheolau Sefydlog

73. Dim ond y Pwyllgor Busnes sy'n cael cyflwyno cynnig i ail-wneud neu ddiwygio'r Rheolau Sefydlog (Rheol Sefydlog 33.2).

74. Fodd bynnag, os bydd o leiaf chwe Aelod yn cynnig i'r Pwyllgor Busnes y dylid ail-wneud neu ddiwygio'r Rheolau Sefydlog, rhaid i'r Pwyllgor Busnes ystyried y cynnig a chyflwyno adroddiad ar y cynnig o fewn amser rhesymol (Rheol Sefydlog 33.1).

Swyddogaethau achlysurol eraill y Pwyllgor Busnes

Comisiwn y Senedd

75. Y Pwyllgor Busnes sy'n gyfrifol am gyflwyno cynigion sy'n gysylltiedig ag aelodaeth Comisiwn y Senedd. Cyn gynted ag y bo modd ar ôl etholiad cyffredinol y Senedd, rhaid i'r Senedd ystyried cynnig gan y Pwyllgor Busnes sy'n cynnig enwau'r pedwar Aelod sydd i'w penodi'n aelodau o Gomisiwn y Senedd (Rheol Sefydlog 7.1).

76. Cyfrifoldeb y pedair plaid wleidyddol fwyaf yw hysbysu'r Pwyllgor am enw'r Aelod sydd i'w gynnwys yn y cynnig, ond, os oes llai na phedwar grŵp gwleidyddol, mater i'r Pwyllgor Busnes fydd enwi unrhyw Aelod(au) ychwanegol.

77. Os bydd Aelod yn cyflwyno cynnig i roi cyfarwyddyd arbennig neu gyffredinol i'r Comisiwn o dan Reol Sefydlog 7.11, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyflwyno adroddiad ynghylch a ddylid neilltuo amser i drafod cynnig o'r fath.

Gweithdrefn arbennig y Senedd

78. Os bydd y Llywydd yn dweud wrth y Senedd fod yn rhaid ystyried deiseb yng nghyswllt is-ddeddfwriaeth o dan weithdrefn arbennig y Senedd, rhaid i'r Pwyllgor Busnes gyfeirio deiseb (a gwrth-ddeiseb) o'r fath at bwyllgor i'w hystyried a chyflwyno adroddiad yn ei chylch (Rheol Sefydlog 28).